

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогічний
Кафедра початкової та дошкільної освіти



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____

Н.В. Михальченко

30 серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Освітня програма: «Початкова освіта»

2023-2024 навчальний рік

Анотація

Програму вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної в початковій школі» складено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 013 Початкова освіта. У програмі висвітлено обсяг навчального матеріалу із зазначеної дисципліни, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Ключові слова: учитель початкової школи, іншомовна комунікативна компетентність, сучасні педагогічні технології, нова українська школа.

The program of the normative educational discipline "Methodology of teaching a foreign language in primary school" was compiled in accordance with the educational and professional program of the specialty 013 Primary Education. The program covers the content of educational material from the specified discipline, the necessary educational and methodological support, components and technology for evaluating students' educational achievements.

Keywords: primary school teacher, foreign language communicative competence, modern pedagogical technologies, new Ukrainian school.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної мови в початковій школі» складена к.пед.н., доцентом Шапочкою Катериною Анатоліївною відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес вивчення іноземної мови в початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: з курсами педагогіки, психології, іноземна мова, іноземна мова (за професійним спрямуванням), дидактика початкової освіти.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: розкрити сутність процесу навчання іноземної мови в початковій школі відповідно до державних стандартів; висвітлити сучасні наукові концепції, поняття, технології та методи навчання іноземної мови в Новій українській школі, в інклюзивних класах.

Завдання курсу:

- забезпечити засвоєння теоретичних основ методики навчання іноземної мови в початковій школі;
- надати ґрунтовні знання щодо вимог шкільної програми, структури підручників;
- навчити визначати конкретні методи, прийоми та засоби навчання відповідно до навчального матеріалу;
- розкрити особливості впровадження інклюзивного навчання в системі національної освіти з позиції навчання іноземної мови в початковій школі, зокрема питань диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі;
- навчити адаптувати/модифікувати курикулум й методики викладання; розроблення індивідуальних навчальних планів та програм для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб з іноземної мови

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом.

ПРН 5. Знати суть методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ПРН 7. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.

ПРН 10. Моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмету: розробляти проекти уроків та їхні фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань, створювати методику підготовчої роботи, ознайомлення та формування уявлень і понять, вмінь та навичок з метою опанування учнями певних елементів змісту програми.

ПРН 12. Проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.

ПРН 14. Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач.

ПРН – 15 Уміння створювати у процесі вирішення професійно-педагогічних задач комфортне освітнє середовище, зорієнтоване на збереження здоров'я, навчання й розвиток здобувачів початкової освіти, у тому числі – з особливими освітніми потребами.

ПРН-17 Готовність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

ПРН-18 Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню й соціалізації здобувачів початкової освіти, налагодження тісної співпраці з їх батьками, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування із представниками інших професійних груп різного рівня (**соціальна компетентність**).

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.

ЗК-6. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

II. Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

СК 3. Здатність до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти.

СК 5. Здатність застосовувати знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

СК-6. Компетентність педагогічного партнерства.

6.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

6.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

6.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК-7. Інклюзивна компетентність.

7.1. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного

освітнього середовища.

7.2. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.

7.3. Здатність забезпечувати в інклюзивному освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 180 годин / 6 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Тема 2. Система навчання іноземної мови. Іноземна мова в інклюзивних класах

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі. Диференційоване викладання Диференціація змісту, процесу, результатів.

Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю. Індивідуальна програма розвитку дитини

Тема 5. Система планування навчального процесу з ІМ у початковій школі. Типи та структура уроків ІМ в початковій школі

Тема 6. Позакласна робота з ІМ у початковій школі

Тема 7. Формування фонетичної компетентності

Тема 8. Формування лексичної компетентності, граматичної компетентності

Тема 9. Формування іншомовної компетентності в читанні

Тема 10. Формування іншомовної комунікативної компетентності в говорінні

Тема 11. Формування іншомовної компетентності в письмі

Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (формування іншомовної компетентності в аудіюванні)

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука. Система навчання англійської мови у початковій школі

Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Комунікативний підхід. Поняття «державний стандарт», «галузь», «професійна компетенція і компетентність». Особливості комунікативного підходу до вивчення іноземної мови. Реалізація комунікативного підходу на уроках іноземної мови.

Тема 2. Система навчання іноземної мови

Поняття «система навчання». Цілі навчання іноземної мови. Принципи навчання. Методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Підручник як основний засіб навчання.

Іноземна мова в інклюзивних класах

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі

Мова і мовлення. Продуктивні й непродуктивні види мовленнєвої діяльності. Вправа і система вправ. Структура вправи з іноземної мови. Типи вправ для навчання іноземної мови. Класифікація вправ. Проблема формування вмінь і навичок мовлення.

Диференційоване викладання Диференціація змісту, процесу, результатів.

Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю. Індивідуальна

програма розвитку дитини

Види та форми контролю. Об'єкти контролю. Контроль як складова частина системи навчання іноземних мов. Функції контролю: зворотного зв'язку, оціночна, навчальна і розвиваюча. Якості контролю (цілеспрямованість, репрезентативність, об'єктивність та систематичність). Види та форми контролю. Об'єкти контролю. Критерії оцінки. Специфіка тестового контролю. Структура тесту.

Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі

Тема 5. Система планування навчального процесу з ІМ у початковій школі.

Типи і структура уроків ІМ в початковій школі

Планування та його мета. Види планувань (календарно-річний, тематичний, поурочний). Урок іноземної мови. Структура уроку іноземної мови та вимоги до уроку ІМ. Класифікація уроків ІМ. План-конспект уроку з ІМ. Особливості аналізу уроку ІМ.

Тема 6. Позакласна робота з ІМ у початковій школі

Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з ІМ (ПРЗІМ). Завдання ПРЗІМ. Принципи організації ПРЗІМ (добровільності, масовості, врахування індивідуальних особливостей та інтересів учнів, зв'язку позакласної роботи з уроками, комплексності, захопленості, ініціативи та самодіяльності). Форми ПРЗІМ (за кількістю учасників, за змістом, об'єднуючі, комплексні).

Кредит 3, 4 Формування мовної компетентності

Тема 7. Формування фонетичної компетентності

Фонетична компетенція. Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Вивчення звуків іноземної мови. Вивчення особливостей інтонації іноземної мови.

Тема 8. Формування лексичної компетентності, граматичної компетентності

Граматична компетенція. Граматичний мінімум в межах початкової школи. Методика ознайомлення учнів з граматичними структурами. Вправи для автоматизації дій з граматичними структурами. Лексичний мінімум. Активний і пасивний словниковий запас. Особливості процесу засвоєння лексичного матеріалу учнів початкової школи. Види вправ лексички.

Тема 9. Формування іншомовної компетентності в письмі

Письмо і писемне мовлення. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Психолінгвістичні механізми письма. Навчання техніки письма. Етапи навчання іноземної мови. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності. Письмо як засіб навчання та контролю.

Кредит 5, 6. Формування іншомовної комунікативної компетентності

Тема 10. Формування іншомовної комунікативної компетентності в говорінні

Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності. Навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика монологічного мовлення. Мовні особливості монологічного мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення. Система вправ для навчання монологічного мовлення.

Тема 11. Формування іншомовної компетентності в читанні

Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Труднощі навчання читання іноземною мовою. Навчання техніки читання. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності.

Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (формування іншомовної компетентності в аудіюванні)

Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Етапи навчання аудіюванню. Система вправ щодо навчання аудіюванню.

3. Рекомендована література

Базова

1. Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі : навч. посіб. / Т. В. Бабенко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – 2-е вид. Київ : Арістей, 2006. 220 с.
2. Гандзя І. В. Англійська мова. 1 клас . X. : Вид. група «Основа», 2019. 152 с.(Серія «Мій конспект»).
3. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко , С. В. Тезікова та ін. К. : ВЦ «Академія» , 2010 . 32 8 с . (Серія «Альма-матер»).
4. НУШ. Іноземні мови. 1–4 класи: типові освітні програми та методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. 1-4 класи. К. : Вид-во «Світоч», 2019. – 120 с.
5. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі /. Роман С.В./ К. : Ленвіт, 2005.

Допоміжна

1. Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу *Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія"*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96-105.
2. Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу. *Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія"*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96–105.
3. Дуленчук У. Д. Специфіка контролю і оцінювання вмінь з читання / У. Д. Дуленчук // Англійська мова та література. 2015. № 25/26. С. 13-17. -Бібліогр.: 9 назв.
4. Єненкова О. М. Контрольні роботи (з письма) за підручником Карп'юк О. Д. "Англійська мова. 4 клас". *Англійська мова в початковій школі*. 2007. № 6. С. 6-9.
5. Єненкова О. М. Тексти для читання. Контрольні роботи для 4 класу за підручником О. Д. Карп'юк "Англійська мова, 4 клас". *Англійська мова в початковій школі*. 2008. № 2. С. 1317.
6. Єненкова О. М. Тести для аудіювання для 3 класу. I семестр (за підручником Карп'юк О. Д. " Англійська мова. 3 клас "). *Англійська мова в початковій школі*. - 2007. № 10. С. 9-13.
7. Момот О. В. Навчання англійської мови з 1 класу. *Англійська мова в початковій школі*. 2013. № 10. С. 42-47.
8. Назаренко Н. Особливості вивчення англійської мови першокласниками. *Початкова школа*. 2012. № 10. С. 2-4.

Інформаційні ресурси

1. Костікова І. І. Навчання іноземних мов молодших школярів: варіативність організаційних форм [Електронний ресурс] : монографія / І. І. Костікова, О. С. Казачінер. – Харків : вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. – 228 с. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RkHWnV> (дата звернення: 09.01.2019). – Назва з екрана.
2. Кравчук Л. Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі: інноваційний контекст [Електронний ресурс] / Л. Кравчук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія:

Педагогіка. – Тернопіль, 2009. - № 4. - С. 101-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2009_4_22 (дата звернення: 10.01.2019). – Назва з екрана.

3. Кушніров М. О. Сучасні підходи до навчання іноземної мови: орієнтація на цінності особистісного розвитку й гуманізму [Електронний ресурс] / М. О. Кушніров // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журн. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2014. - № 8. - С. 348-356. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_8_46 (дата звернення: 10.01.2019). – Назва з екрана.
4. Паршикова О. О. Послідовність засвоєння іноземної мови молодшими школярами як одна із передумов визначення змісту іншомовної освіти учнів початкової школи [Електронний ресурс] / О. О. Паршикова // Наукові записки / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упоряд. Л. Л. Макаренко. – Київ, 2015. – Вип. 126. – С. 125-131. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10810> (дата звернення: 10.01.2019). – Назва з екрана

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (реферати, проекти), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.